

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
ВГО «СПІЛКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ УКРАЇНИ»**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**FORMATION OF SUSTAINABLE
LAND USE: PROBLEMS AND
PROSPECTS**

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

19-20 листопада 2020 року

Київ 2020

Висідалко А.А.
*студентка ОС «магістр» факультету землевпорядкування
Національний університет біоресурсів і природокористування
України,
м. Київ*

ЗОНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИДАТНИХ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Структура земельного фонду України пов'язана із екстенсивною системою господарювання, коли для того, щоб збільшити врожай – розширюють посівні площі і вносять хімічні меліоранти чим ще більше пригнічують землю, а потрібно було б вносити органічні і мінеральні речовини. Розширення посівних площ призвело до надмірного сільськогосподарського використання земель і зменшення родючості ґрунтів через переущільнення ґрунтів важкою сільськогосподарською технікою, руйнуванням структури, водопроникністю та аераційною здатністю з усіма екологічними наслідками.

В умовах постійного антропогенного навантаження йде надмірна розораність ґрунтів, через не правильне використання і відновлення родючості, це тягне за собою деградацію чорнозему колосальними темпами, так от для того, щоб зберегти довкілля, навколишнє середовище, природні ресурси, покращити ландшафти і примножити біорізноманіття потрібно переходити на органічне виробництво. Адже органічне виробництво – сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [1]. Саме використання переважно відновлюваних ресурсів та власних ресурсів, використання технологій, що не завдають шкоди здоров'ю людей, рослинам, добробуту тварин, запобігають забрудненню навколишнього природного середовища або мінімізують його, використання харчових добавок, мікроелементів та добавок для технологічних цілей у гранично допустимих кількостях, визначених законодавством у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції покладені в основу органічного виробництва [1].

Для нормального функціонування системи органічного виробництва потрібно визначити методіку зонування земель придатних для виробництва органічної продукції, адже на сьогоднішній день придатність земель для виробництва органічної продукції визначається в залежності від того, хто сертифікує дану органічну продукцію. Тобто, потрібно розробити так звану методіку по визначенню «зон органічного виробництва» або «орга-

нічні зони», в межах яких буде встановлюватися придатність ґрунтів для виробництва органічної продукції. По аналогії, як продукція дитячого та дієтичного харчування виготовляється в спеціальних зонах з виробництва сировини так і для органічної продукції потрібні такі зони.

Опираючись на законопроект «Про затвердження оцінки придатності земель (ґрунтів) для виробництва органічної продукції» можна сказати, що в основі методики для визначенні «зон органічного виробництва» придатність ґрунтів буде визначатися за ґрунтово-агрохімічними та еколого-токсикологічними критеріями, на підставі яких буде визначатися ступінь придатності ґрунтів для виробництва органічної продукції, тобто, або придатні або обмежено придатні [2].

В основу еколого-токсикологічних критеріїв придатності земель повинні входити такі нормативи показників за ступенем придатності [3]:

- Розташування земель відносно промислових підприємств, які забруднюють природне навколишнє середовище важкими металами, радіонуклідами, пестицидами (придатні, якщо > 30 за напрямком переважаючих вітрів);

- Вміст забруднюючих речовин у ґрунті, а саме щільність забруднення Цезієм-137 (придатні, якщо <5 Кі/км²), Стронцієм-90 (придатні, якщо <0,05 Кі/км²);

- Вміст рухомих форм важких металів і залишків пестицидів відносно ГДК (придатні, якщо ГДК <1).

Ці показники і критерії їх придатності будуть підставою для віднесення земель до певної категорії придатності [4].

ґрунтово-агрохімічні критерії формують такі показники як:

- Вміст гумусу (придатні >2,0), %;

- Глибина гумусового горизонту (придатні >40,0), см;

- Гранулометричний склад;

- Реакція ґрунтового розчину (рН)

- Щільність ґрунту, г/см³;

- Вміст рухомих форм фосфору, калію, азоту, рухомої сірки.

Якщо кількість обмежено-придатних земель за ґрунтово-агрохімічними показниками становить не більше 50% від загальної площі, то ці землі допускаються для виробництва органічної продукції. Однак, в будь-якому випадку, якщо землі забруднені, сильно осолоділі, сильно солонцюваті засолені, глейкі, мочаристі і підлягають консервації, то такі землі для виробництва органічної продукції придатними бути не можуть [5].

Отже, відповідно до законопроекту? оцінка придатності ґрунтів буде здійснюватися на основі аналізу інформації про ґрунти, про їхню якість, антропогенне навантаження, кількістю і вмістом забруднюючих речовин і

розташуванням відносно забруднюючих джерел. На нашу думку, такий підхід до органічного виробництва відкриє нові можливості у цій сфері, поставить його на новий рівень розвитку і дасть ще більший урожай органічної продукції, а також залучить до органічного виробництва ще більше людей.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>
2. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970-2019-%D0%BF#Text>
3. Органічне виробництво і продовольча безпека. – Житомир: «Полісся», 2013. – 492 с.
4. Основи екології: підруч. / В.Г. Бардов, В.І. Федоренко, Е.М. Білецька [та ін.]; за ред. В.Г. Бардова, В.І. Федоренко. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 424 с.
5. Методика проведення агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення / за ред. І.П. Яцука, С.А. Балюка. – К., 2013. – 104 с.